

PATVIRTINTA

VšĮ Dainų pirminės sveikatos priežiūros centro
direktorius

2023 m. liepos 24 d. įsakymu Nr. V-87

**DAIŲ PIRMINĖS SVEIKATOS PRIEŽIŪROS CENTRAS
SMURTO PREVENCIJOS ARTIMOJE APLINKOJE ĮGYVENDINIMO BEI
TARPINSTITUCINIO BENDRADARBIAVIMO SU MOTERŲ VEIKLOS INOVACIJŲ
CENTRU VIDAUS TVARKOS TAISYKLĖS**

**I. SKYRIUS
BENDROSIOS NUOSTATOS**

1. Šių Taisyklių paskirtis – reglamentuoti pagalbos nuo smurto artimoje aplinkoje nukentėjusiems asmenims teikimo tvarką, Dainų pirminės sveikatos priežiūros centre (toliau – Dainų PSPC) bei stiprinti bendradarbiavimą su Moterų veiklos inovacijų centru.

2. Taisyklėse naudojamos šios sąvokos:

2.1. artima aplinka – aplinka, kurią sudaro asmenys, siejami arba praeityje sieti santuokiniais, partnerystės, svainystės, giminystės ar kitais artimais ryšiais, taip pat asmenys, kartu gyvenantys ir tvarkantys bendrą ūkį;

2.2. ekonominis smurtas – tai smurtas, susijęs su šeimos finansais;

2.3. fizinis smurtas – neteisėtas, tyčinis prieš asmens valią jo organizmui daromas fizinis poveikis, kuriuo siekiama atimti gyvybę, padaryti žalą sveikatai, atimti laisvę, sukelti bejėgišką būklę, fizinį skausmą ar kitokias fizines kančias;

2.4. kritinė būklė – galimai dėl patirto smurto artimoje aplinkoje atsiradęs asmens fizinis ir (ar) psichinis sveikatos sutrikdymas, kuris gali būti trumpalaikis arba ilgalaikis;

2.5. pagalba smurto artimoje aplinkoje pavojų patiriančiam asmeniui ar smurtą artimoje aplinkoje patyrusiam asmeniui – informacija, konsultacijos ir (ar) paslaugos, teikiamos smurto artimoje aplinkoje pavojų patiriančiam asmeniui ar smurtą artimoje aplinkoje patyrusiam asmeniui, atsižvelgiant į smurto artimoje aplinkoje pobūdį, dėl šio smurto atsiradusius jo poreikius, taip pat ir individualius poreikius;

2.6. psichologinis smurtas – tai pavojingas, visada sąmoningas, tyčinis poveikis kito žmogaus psichikai, verčiantis jį baimintis, kad dėl tolesnių grasinančiojo veiksmų ar neveikimo atsiras kažkokių neigiamų padarinių;

2.7. seksualinis smurtas – tai situacija, kai kažkas priverstas dalyvauti nepageidaujamoje, nesaugioje arba žeminančio pobūdžio seksualinėje veikloje. Net jei asmuo yra sutuoktinis, sugyventinis, tokia prievarta yra seksualinis smurtas. Kartu su seksualiniu smurtu neretai naudojamas ir fizinis bei psichologinis smurtas;

2.8. smurtas artimoje aplinkoje – artimoje aplinkoje veikimu ar neveikimu asmeniui daromas tyčinis fizinis, psichinis, seksualinis, ekonominis ar kitas poveikis, dėl kurio asmuo patiria fizinę, turtinę ir (ar) neturtinę žalą;

2.9. smurto artimoje aplinkoje pavojų keliantis asmuo – asmuo, keliantis pagrįstą įtarimą, kad gali panaudoti smurtą artimoje aplinkoje;

2.10. smurtą artimoje aplinkoje patyręs asmuo – asmuo, prieš kurį panaudotas smurtas artimoje aplinkoje, taip pat vaikas, tapęs smurto artimoje aplinkoje liudininku, ir (ar) vaikas, gyvenantis artimoje aplinkoje, kurioje buvo smurtauta;

2.11. smurto artimoje aplinkoje pavojų patiriantis asmuo – asmuo, prieš kurį, pagrįstai įtariama, gali būti panaudotas smurtas artimoje aplinkoje;

2.12. specializuota kompleksinė pagalba – pagalba smurto artimoje aplinkoje pavojų patiriantiems asmenims ar smurtą artimoje aplinkoje patyrusiems asmenims, kurią organizuoja, koordinuoja ir (ar) teikia specializuotos kompleksinės pagalbos centrai;

2.13. specializuotos kompleksinės pagalbos centras – Lietuvos Respublikoje ar kitoje Europos Sąjungos valstybėje narėje arba kitoje Europos ekonominės erdvės valstybėje įsisteigęs viešasis juridinis asmuo ar jo padalinys, kuriam suteikta teisė teikti specializuotą kompleksinę pagalbą

smurto artimoje aplinkoje pavojų patiriantiems asmenims ar smurtą artimoje aplinkoje patyrusiems asmenims.

3. Taisyklės parengtos vadovaujantis: Lietuvos Respublikos apsaugos nuo smurto artimoje aplinkoje įstatymu, Lietuvos Respublikos asmens duomenų teisinės apsaugos įstatymu, Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) 2016/679 dėl fizinių asmenų apsaugos tvarkant asmens duomenis ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo ir kuriuo panaikinama Direktyva 95/46/EB (Bendrasis duomenų apsaugos reglamentas).

4. Dainų PSPC vidaus medicinos auditorius atsako už šių Taisyklių parengimą, peržiūrėjimą, keitimus ir paskirstymą.

5. Šios Taisyklės skelbiamos darbuotojams, pacientams ir jų atstovams matomose vietose: informacinėse lentose ir interneto svetainėje.

6. Dainų PSPC darbuotojai, tiesiogiai dirbantys su asmenimis, kurie galėtų nukentėti nuo smurto artimoje aplinkoje, turėtų būti supažindinami su Taisyklėmis pasirašytinai pradedant dirbti Dainų PSPC ir patvirtinus Taisykles ar jas pakeitus.

II. SKYRIUS APRAŠYMAS

7. Dainų PSPC, į kurią kreipiasi smurto artimoje aplinkoje pavojų patiriantis asmuo ar smurtą patyręs asmuo, privalo:

7.1. atlikti smurto artimoje aplinkoje pavojų patiriančio asmens ar smurtą patyrusio asmens sveikatos patikrinimą;

7.2. suteikti reikalingas asmens sveikatos priežiūros paslaugas, sudarant saugias sąlygas papasakoti apie patirtą: psichologinį, fizinį, seksualinį ar ekonominį smurtą;

7.3. medicininiuose dokumentuose aprašyti patikrinimo metu nustatytus patirtus fizinius sužalojimus ir (ar) psichologinius išgyvenimus;

7.4. gauti iš smurto artimoje aplinkoje pavojų patiriančio asmens ar smurtą artimoje aplinkoje patyrusio asmens duomenis, leidžiančius identifikuoti pacientą (vardą, pavardę) ir kontaktinius duomenis: telefono ryšio numerį bei elektroninio pašto adresą. Smurto artimoje aplinkoje pavojų patiriančio asmens ar smurtą artimoje aplinkoje patyrusio asmens duomenys renkami ir tvarkomi tam, kad būtų galima įgyvendinti Lietuvos Respublikos apsaugos nuo smurto artimoje aplinkoje įstatymo nuostatas. Duomenys apie pacientus renkami teisinės prievolės pagrindu (Bendrasis duomenų apsaugos reglamentas 6 str. 1 d. c-punktas);

7.5. informuoti smurto artimoje aplinkoje pavojų patiriantį asmenį ar smurtą patyrusį asmenį, kad su juo susisieks ir, jam sutikus, suteiks pagalbą, specializuotos kompleksinės pagalbos centras – „Moterų veiklos inovacijų centras“ (kuris gauna finansavimą iš Socialinės apsaugos ir darbo ministerijai skirtų valstybės biudžeto asignavimų ir veikia arčiausiai smurto artimoje aplinkoje pavojų patiriančio asmens ar smurtą artimoje aplinkoje patyrusio asmens nuolatinės gyvenamosios vietos, taip užtikrinant pagalbos prieinamumą);

7.6. pateikti smurto artimoje aplinkoje pavojų patiriančiam asmeniui ar smurtą patyrusiam asmeniui specializuotos kompleksinės pagalbos centro ir emocinės pagalbos tarnybos telefono ryšio numerius, elektroninio pašto adresus ir rašytinę informaciją apie teikiamos specializuotos kompleksinės pagalbos pobūdį bei informaciją, nurodytą Reglamento (ES) 2016/679 13 straipsnyje;

7.7. specializuotos kompleksinės pagalbos centrui el. paštu pateikti būtiniausius smurto artimoje aplinkoje pavojų patiriančio asmens ar smurtą patyrusio asmens kontaktinius duomenis, kad jis galėtų susisiekti su smurto artimoje aplinkoje pavojų patiriančiu asmeniu ar smurtą patyrusiu asmeniu (nurodyti vardą, pavardę, telefono ryšio numerį, elektroninio pašto adresą). Dokumentas su duomenimis yra užrakinamas slaptažodžiu, kuris pateikiamas atskirai pranešimą nagrinėsiančiam darbuotojui;

7.8. apie smurtą patyrusį asmenį informuoti policiją.

8. Smurto artimoje aplinkoje pavojų patiriančių asmenų ar smurtą artimoje aplinkoje patyrusių asmenų duomenys taip pat gali būti perduodami teismui, teisėsaugos įstaigoms ar valstybės institucijoms tiek, kiek tokį teikimą nustato teisės aktų reikalavimai.

9. Informacija už Europos ekonominės erdvės (visos Europos Sąjungos valstybės narės bei Islandija, Lichtenšteinas ir Norvegija) ribų nėra perduodama.

10. Dainų PSPC privalo užtikrinti gydymo įstaigos specialistų ir specializuotos kompleksinės pagalbos centro darbuotojų bendradarbiavimą, teikiant efektyvesnę pagalbą smurto artimoje aplinkoje pavojų patiriantiems asmenims ar smurtą patyrusiems asmenims.

11. Specializuotos kompleksinės pagalbos centras, gavęs iš Dainų PSPC būtiniausius smurto artimoje aplinkoje pavojų patiriančio asmens ar smurtą patyrusio asmens duomenis, nedelsdamas susisiekiama su smurto artimoje aplinkoje pavojų patiriančiu asmeniu ar smurtą patyrusiu asmeniu ir jam pasiūlo specializuotą kompleksinę pagalbą. Jei specializuotos kompleksinės pagalbos centrui trūksta duomenų susisiekti su smurto artimoje aplinkoje pavojų patiriančiu asmeniu ar smurtą patyrusiu asmeniu, jis turi teisę kreiptis į informaciją pateikusį subjektą dėl duomenų (smurto artimoje aplinkoje pavojų patiriančio asmens ar smurtą patyrusio asmens vardo ir pavardės, telefono ryšio numerio ar kitų žinomų kontaktinių duomenų) patikslinimo ar pateikimo.

12. Pagalba smurto artimoje aplinkoje pavojų patiriantiems asmenims ar smurtą artimoje aplinkoje patyrusiems asmenims teikiama vadovaujantis šiais principais:

12.1. bendradarbiavimo;

12.2. kompleksiskumo;

12.3. lygiateisiškumo;

12.4. paslaugų pritaikomumo;

12.5. prieinamumo;

12.6. dalyvavimo;

12.7. konfidencialumo;

12.8. smurto artimoje aplinkoje pavojų patiriančių asmenų ar smurtą patyrusių asmenų geriausių interesų užtikrinimo.

13. Smurto artimoje aplinkoje pavojų patiriančių asmenų ar smurtą artimoje aplinkoje patyrusių asmenų duomenys saugomi vadovaujantis Lietuvos Respublikos dokumentų ir archyvų įstatymu, Bendrųjų dokumentų saugojimo terminų rodykle, patvirtinta Lietuvos vyriausiojo archyvaro įsakymu Nr. V-100 „Dėl Bendrųjų dokumentų saugojimo terminų rodyklės patvirtinimo“, Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro įsakymu Nr. 515 „Dėl Sveikatos priežiūros įstaigų veiklos apskaitos ir atskaitomybės tvarkos“ bei Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro įsakymu Nr. 687 „Medicininės apskaitos dokumentų formų įtvirtinimo“.

14. Už smurto artimoje aplinkoje pavojų patiriančių asmenų ar smurtą artimoje aplinkoje patyrusių asmenų duomenų tvarkymą ir saugojimą yra atsakingi Dainų PSPC direktoriaus įgalioti asmenys.

15. Dainų PSPC asmens duomenų gavimo metu duomenų subjektui turi pateikti toliau nurodytą informaciją, būtiną duomenų tvarkymo sąžiningumui ir skaidrumui užtikrinti:

15.1. asmens duomenų saugojimo laikotarpį arba, jei tai neįmanoma, kriterijus, taikomus tam laikotarpiui nustatyti;

15.2. teisę pacientui prašyti, kad duomenų valdytojas leistų susipažinti su asmens duomenimis ir juos ištaisyti ar ištrinti;

15.3. teisę pateikti skundą;

15.4. informaciją ar duomenų subjektas privalo pateikti asmens duomenis;

15.5. informaciją apie galimas asmens duomenų nepateikimo pasekmes.

16. Smurto artimoje aplinkoje pavojų patiriantys asmenys ar smurtą artimoje aplinkoje patyrę asmenys, kaip duomenų subjektai, turi teisę:

16.1. žinoti (būti informuoti) apie savo asmens duomenų tvarkymą;

16.2. susipažinti su tvarkomais asmens duomenimis;

16.3. reikalauti ištaisyti savo asmens duomenis;

16.4. reikalauti ištrinti savo asmens duomenis („teisė būti pamirštam“);

16.5. apriboti savo asmens duomenų tvarkymą;

16.6. nesutikti su savo asmens duomenų tvarkymu.

17. Smurto artimoje aplinkoje pavojų patiriantys asmenys ar smurtą artimoje aplinkoje patyrę asmenys turi teisę iš Dainų PSPC gauti šią informaciją:

17.1. duomenų valdytojo kontaktinius duomenis;

17.2. duomenų tvarkymo tikslus, dėl kurių ketinama tvarkyti asmens duomenis, taip pat duomenų tvarkymo teisinį pagrindą. Jeigu duomenų valdytojas ketina toliau tvarkyti asmens duomenis kitu tikslu nei tas, kuriuo asmens duomenys buvo renkami, prieš toliau tvarkydamas duomenis duomenų valdytojas turi pateikti duomenų subjektui informaciją apie kitą tikslą ir visą reikiamą papildomą informaciją;

17.3. teisėtus duomenų valdytojo arba trečiosios šalies interesus;

17.4. asmens duomenų gavėjus;

17.5. pritaikytas apsaugos priemonės, kai asmens duomenys perduodami teismui, teisėsaugos įstaigoms ar kitoms valstybės institucijoms.

18. Jeigu smurto artimoje aplinkoje pavojų patiriantys asmenys ar smurtą artimoje aplinkoje patyrę asmenys turi klausimų, komentarų ar nusiskundimų, susijusių su tuo, kaip renkami, tvarkomi jų duomenys, gali kreiptis dėl savo teisių įgyvendinimo į Dainų PSPC.

19. Prašymus ir (ar) skundus raštu galima pateikti tiesiogiai smurto artimoje aplinkoje pavojų patiriančiam asmeniui ar smurtą artimoje aplinkoje patyrusiam asmeniui ar jo atstovui atvykus į Dainų PSPC, atsiuntus prašymą ir (ar) skundą paštu arba elektroninėmis priemonėmis.

20. Jei smurto artimoje aplinkoje pavojų patiriantys asmenys ar smurtą artimoje aplinkoje patyrę asmenys mano, kad jų asmens duomenų apsauga galėjo būti pažeista, turi teisę pateikti skundą Valstybinei duomenų apsaugos inspekcijai paštu, el. paštu ar kitais Valstybinės duomenų apsaugos inspekcijos interneto svetainėje skelbiamais būdais.

21. Smurto artimoje aplinkoje pavojų patiriančių asmenų ar smurtą artimoje aplinkoje patyrusių asmenų, kaip duomenų subjektų, pagrindinė pareiga yra užtikrinti Dainų PSPC pateiktų asmens duomenų teisingumą ir tikslumą. Pasikeitus nurodytiems asmens duomenims ar kitai susijusiai informacijai, reikia nedelsiant, bet ne vėliau kaip per 5 darbo dienas, informuoti gydymo įstaigą.

22. Dainų PSPC siekdama užtikrinti efektyvią pagalbą smurto artimoje aplinkoje pavojų patiriantiems asmenims ar smurtą artimoje aplinkoje patyrusiems asmenims kiekvienais metais turi skirti pakankamą kiekį lėšų.

23. Dainų PSPC darbuotojai (įstaigos lėšomis) privalo dalyvauti asmens sveikatos priežiūros specialistų mokymuose: smurto artimoje aplinkoje atpažinimo, prevencijos ir pagalbos smurto artimoje aplinkoje pavojų patiriantiems asmenims ar smurtą patyrusiems asmenims teikimo, temomis.

III. SKYRIUS BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

24. Šios Taisyklės įsigalioja nuo jų patvirtinimo dienos ir galioja visiems:

24.1. Dainų PSPC darbuotojams, tiesiogiai dirbantiems su asmenimis, kurie galėjo nukentėti nuo smurto artimoje aplinkoje;

24.2. smurto artimoje aplinkoje pavojų patiriantiems asmenims ar smurtą patyrusiems asmenims.

25. Šių Taisyklių originalas saugomas Dainų PSPC administracijoje, elektroninė kopija – pas vidaus medicinos auditorę.

26. Asmenys, pažeidę šių Taisyklių reikalavimus, atsako teisės aktų nustatyta tvarka.

27. Šios Taisyklės peržiūrimas periodiškai (1 kartą per metus) arba įsigaliojus naujiems teisės aktams, reglamentuojantiems Taisyklėse aprašomus procesus. Keitimus atlieka Taisyklių rengėjas.

Parengė:
Vidaus medicinos auditorė
Živilė Židelevičiūtė
2023-07-19

